

Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

Załącznik nr 6
do Protokołu z 2. Posiedzenia (pierwszego roboczego)
Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości
dn. 13 maja 2025 r. w Warszawie,
Ministerstwo Sprawiedliwości, Aleje Ujazdowskie 11

Uchwała nr 6/2025

Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości
z dnia 13 maja 2025 roku

**w sprawie rekomendacji nowelizacji ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o
Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury**

Na podstawie §2 ust. 3 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 marca 2025 w sprawie Powołania Rady do spraw ławników przy Ministrze Sprawiedliwości oraz §2 ust. 3 Regulaminu Pracy Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości Rada uchwala rekomendację nowelizacji ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury poprzez dodanie:

w art. 2 ust. 1:

„pkt. 6: prowadzenie analiz i badań służących ustaleniu potrzeb szkoleniowych ławników (sędziów społecznych) sądów powszechnych;”

w art. 2 ust. 2:

„pkt. 3a: opracowywanie programów i organizowanie szkoleń, przygotowywanie oraz organizowanie konferencji i seminariów dla ławników sądów powszechnych;”

Prof. UAM dr hab. Piotr W. Juchacz
Przewodniczący Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

Załącznik do Uchwały nr 6/2025: Uzasadnienie

Uzasadnienie do Uchwały nr 6/2025
Rady ds. Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości
z dnia 13 maja 2025 roku

w sprawie rekomendacji nowelizacji ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o
Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury

Uzasadnienie

1. Cel nowelizacji

Proponowana nowelizacja ustawy o KSSiP jest częścią szerszej strategii ewolucji sposobu funkcjonowania instytucji udziału obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w Polsce poprzez zwiększenie kompetencji i przygotowania obywateli do odpowiedzialnego pełnienia funkcji sędziego społecznego (ławnika) w polskich sądach powszechnych. Celem niniejszej nowelizacji jest uregulowanie kwestii szkoleń ławników sądów powszechnych poprzez wskazanie KSSiP jako głównej instytucji odpowiedzialnej za przygotowanie ramowego programu szkoleń sędziów społecznych. Zaproponowane zmiany polegają na dodaniu do listy zadań KSSiP (art. 2 ust. 1) i listy metod ich realizacji (art. 2 ust. 2) zadań i metod związanych ze szkoleniem sędziów społecznych sądów powszechnych. Pozwoli to również na zagwarantowanie w budżecie KSSiP odpowiednich środków finansowych dedykowanych realizacji tych zadań.

2. Potrzeba wprowadzenia systemu szkoleń sędziów społecznych

Jednym z podstawowych obszarów funkcjonowania instytucji udziału obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej wymagającym pilnych reform jest szkolenie obywateli pełniących funkcje ławników w sądach powszechnych.

Dobrze przygotowane i przeprowadzone szkolenia sędziów społecznych stanowią jeden z podstawowych warunków odpowiedzialnego i kompetentnego udziału obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości.

Dotychczasowy model szkoleń w Polsce, w którym za szkolenia dla ławników odpowiedzialni są prezesi poszczególnych sądów nie sprawdził się: szkolenia odbywają się najczęściej w sposób **merytorycznie**

przypadkowy i okazjonalny; są sądy w których szkolenia prowadzone są na dobrym poziomie i regularnie, a są i takie, w których szkolenia się nie odbywają wcale. Istnieje potrzeba wprowadzenia *systemu szkoleń*, który obejmie swoim zasięgiem wszystkie sądy, w których orzekają sędziowie społeczni.

3. Szkolenia – centralny monitoring i nadzór merytoryczny nad systemem szkoleń

Zasadniczym elementem systemu udziału obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości są profesjonalnie prowadzone szkolenia sędziów społecznych, które powinny być *centralnie nadzorowane merytorycznie* (temu służy dodanie w art. 2 ust. 2 pkt. 3a: opracowywanie programów i organizowanie szkoleń, przygotowywanie oraz organizowanie konferencji i seminariów dla ławników sądów powszechnych) oraz *centralnie monitorowane* co do ich realizacji (temu służy dodanie w art. 2 ust. 1 pkt 6 prowadzenie analiz i badań służących ustaleniu potrzeb szkoleniowych ławników sądów powszechnych) .

4. Szkolenia sędziów społecznych: rola KSSiP

Centralnie ustanowione standardy merytoryczne szkoleń oraz nadzór merytoryczny nad ich realizacją przyczyniają się do podniesienia poziomu szkoleń i ograniczenia ich przypadkowości. Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury w ramach swoich zadań określi profil szkoleń, ich zakres, zadba o różnorodność związaną z różnymi obszarami, w których orzekają sędziowie społeczni. Zadania KSSiP będą m.in. dotyczyły:

1. po pierwsze, przygotowania ramowych programów szkoleń, zarówno ogólnych, jak i szczegółowych poświęconych wybranym zagadnieniom z zakresów spraw, w których orzekają ławnicy; celem jest centralne określenie zakresu treści i opracowanie materiałów szkoleniowych, które będą mogły zostać wykorzystane podczas szkoleń przeprowadzanych lokalnie w sądach;
2. po drugie, przygotowanie wybranych e-szkoleń (on-line) na platformie e-learningowej KSSiP;
3. po trzecie, przygotowanie wybranych szkoleń multimedialnych;

5. Szkolenia – Program i materiały: Triada współpracy: sędziowie społeczni / sędziowie etatowi / naukowcy

Przygotowanie wartościowych materiałów szkoleniowych stanowi kluczowe zadanie KSSiP, które powinno być realizowane w ścisłej współpracy z trzema grupami interesariuszy, którzy wnoszą odmienny rodzaj kompetencji merytorycznej:

- Współpraca ze stowarzyszeniami *sędziów społecznych* pozwala na włączanie w proces merytorycznego przygotowywania szkoleń oddolnie wyrażonych przez przedstawicieli sędziów społecznych potrzeb związanych z tematyką i zakresem szkoleń.
- Współpraca ze środowiskiem *sędziów etatowych* zarówno w kwestii identyfikacji obszarów potrzeb szkoleniowych sędziów społecznych, jak i przy opracowywaniu programów szkoleniowych (w szczególności zwrócenie uwagi na praktyczne aspekty szkoleń).
- Współpraca ze *środowiskiem naukowym*, w opracowywaniu standardów merytorycznych i programów szkoleń, jak i przy realizacji zadania „prowadzenie analiz i badań służących ustaleniu potrzeb szkoleniowych” (Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury).

Szczególną rolę widzimy we współpracy KSSiP z Radą do Spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości, która dzięki różnorodności reprezentowanych w niej interesariuszy ze wszystkich wymienionych powyżej środowisk może stanowić ważne gremium doradcze w kwestii opracowania ramowego programu szkoleń sędziów społecznych.

6. Szkolenia – Realizacja szkoleń: Triada współpracy: naukowcy/sędziowie etatowi/sędziowie społeczni

- większy niż do tej pory udział *środowiska naukowego* w szkoleniach sędziów społecznych zapewni z jednej strony lepszy dostęp do najnowszej wiedzy i spojrzenie z perspektywy teoretycznej (zwłaszcza w kontekście wciąż dynamicznie rozwijających się kwestii, takich jak np. mobbing, itd.) i

wprowadzi szerzej element komparatystyczny, z drugiej strony pozwoli spełnić wymóg częstszych i regularnych szkoleń bez nadmiernego obciążania sędziów etatowych;

- udział *sędziów etatowych* w szkoleniach z jednej strony zapewni możliwość wykorzystania podczas szkoleń ich doświadczenia praktycznego, z drugiej strony, na co zwraca się uwagę na przykład w systemie szkoleń w Anglii i Walii¹, przyczyni się do lepszej integracji środowiska sędziów społecznych i etatowych;

- upodmiotowienie środowiska *sędziów społecznych* w procesie szkoleń stanowi bardzo ważny element ich prawidłowego przebiegu, a także przyczynia się do budowania zaufania pomiędzy sędziami społecznymi, jako konstytutywną częścią składową systemu wymiaru sprawiedliwości, a sędziami etatowymi i instytucjami nadzorującymi i monitorującymi proces szkoleń w wymiarze sprawiedliwości.

[oprac. PWJ]

¹ W strategii Judicial College na lata 2021-2025 podkreśla się, że jednym z celów jest „wykorzystanie treningu sędziów pokoju dla wsparcia integracji szerszego środowiska sędziowskiego”. W tym celu wskazuje się na takie wymienione powyżej elementy tego procesu, jak udział sędziów etatowych w procesie opracowywania materiałów szkoleniowych i ich udział w prowadzeniu szkoleń.